

LE COURRIER DE L'OUEST

ÉDITION EN QUOC NGU'

AN HÀ NHƯ'T BẢO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction—Rédaction—Administration—Boulevard Delanoue, CANTHO

TÔNG LY: TRẦN-DẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHẠM-KỶ-XƯƠNG

GIÁ BÁN NHƯ'T TRÌNH

TRONG CỎI DÒNG-DƯƠNG

BỜN CHỮ LANGSA

BỜN CHỮ QUỐC NGŨ

TRỌN NĂM..... 3\$00
SÁU THÁNG..... 2 00

TRỌN NĂM..... 5 \$ 00

SÁU THÁNG..... 3, 00

BÁN LẺ MỖI SỐ..... 0, 15

BỜN QUỐC-NGŨ VÀ LANGSA

TRỌN NĂM..... 7\$00

SÁU THÁNG..... 4, 50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua nhựt trình xin viết thư cho M. Trần-dắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho.— Imp. de l'Ouest

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MÉDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bồn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, gần hay rằng: Nhà nước cho phép Bồn Dược Phòng ngâm Rượu Thuốc tại tiệm và đóng thông hành Lục-thứ; nên bồn Dược Phòng an ninh ít tẩu Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, đừng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Như Rượu thuốc của Bồn Dược Phòng, kể ra sau này: Và có một thứ thuốc no tuyệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUỆ CƯ KHAI THỦY, bất kỳ no lâu mau, hề uống vô nội tạng 24 giờ lại thay bớt hẳn;

Giá mỗi vế 0\$30, mỗi lố 12 vế 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gởi thơ cho Bồn Dược Phòng thì bồn Dược Phòng sẵn lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CÁN PHÒNG THÁP TƯỚU

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã có tài nghiệm rồi, đều chứng tỏ rằng: rượu thuốc này, phép làm cho rất tinh, dùng nó mà trừ bệnh phong-thấp, bệnh như trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thật là một thứ rượu thuốc rất nên thần diệu.

Nó trị bệnh như đau phong, tay chân phù thũng, da thịt sưng chực, đau lưng mỏi gối, tê tay tê chân, đau nhức trong gân cốt, các chứng thũng độc đi đứng chao chọi, đau nửa thân mình, (kêu là ban thân bất toại).

Tuần dưỡng, hoặc uống hoặc xoa đều đều đều nghiệm cả thay, chẳng những là trừ bệnh mà tươi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sanh tinh huyết.

Uống thuốc rượu này rồi thì thần thần khỏe khấn hơn lúc trước trăm phần, người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thì mạnh giới luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHƯỞNG BỔ HUYẾT TƯỚU

Là một thứ Bi-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, qui trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng tỏ rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người.

Sắc dục quá độ, như đau chướng mặt, thần hư đi tỉnh, Dương-Vật-Rất-Cử đau lưng mỏi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỏi mệt, đờn bà đường kinh không đều, bạch đới xích-dải đờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mét mét vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh tổn tổn đều dùng được. Uống nó thì no hay sanh tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ nững vật thực ăn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đầu bặt chỉ nó trừ cũng nổi.

BÁ BO-VỆ SANH TƯỚU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh thì trong mình khỏi mang tật, bệnh gì sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ hơi khí huyết sung túc. Chớ như những người tinh thần hoãn hốt, chẳng biết thêm ăn, tứ chi rã liệt, lỗ tai lùng bùng, con mắt mờ mờ, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cây đều hư.

Bồn Dược Phòng bằng đa tâm chủ ý, tiệm Phương kia thế nó hết sức mới chế ra được một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, hề Am hư thì bổ Am, dương hư thì bổ dương, chẳng luận trẻ già, đờn ông đờn bà, người nào khí hư huyết bạc, thất hỷ kém hao, hề uống rượu thuốc này thì đáng trạng tinh sanh huyết, chẳng những là đáng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này đáng thường thì đáng sống lâu, người không con uống thường chắc cũng có sanh con, thật là một thứ Vệ-sanh chi tánh được đó.

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯỚU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hồ-cốt và Mộc-qua, bồn Dược Phòng chẳng nên công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thật tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hề uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền. Đau trong xương, tứ chi rã liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng khí hư huyết trệ, như đau phong, các chứng thứ tích, cốt khí tim la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thật là một thứ thuốc hay đệ nhất.

Bất kỳ đờn ông đờn bà, hề uống nó cho thường thì mau tiêu hóa vật thực, lại thêm khí lực hội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại đáng sống lâu thêm nữa.

THÔNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯỚU

RƯỢU THUỐC BÌM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, hoạt lực thơ can, ấy là một thứ thuốc bí truyền tinh nghiệm đệ nhất.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trừ được, còn như đau lưng, nhức tay, mỏi chân, đau trong xương, hay đau gân, hoặc bị té bị đánh mà sưng mình, hay là tay chân bại hoại. Các chứng ấy hề uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của Bồn Dược-Phòng ngâm tại tiệm và mỗi khi ngâm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chần, hiệu Trung-Huệ Dược-Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư quý khách ai muốn dùng thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhãn đề hiệu Trung-Huệ Dược-Phòng thì chẳng lầm đồ giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gởi thơ để chỗ ở cho kỹ lưỡng thì bồn Dược-Phòng sẽ gởi thuốc đi tức thì, xin quý khách thư qua sẽ biết.

TRUNG-HUỆ-DƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dặng mạnh giới, thì hãy hỏi thăm lấy người lớn cũng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhất hạng hảo chế y sanh, tại đường CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán ròng nhứt; thà rẻ nhứt h n, không hề làm gian dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng uớt, không khi nào thấy người Annam tới mua mà bán mất hơn người Tây dân.

NHỮNG THUỐC THÂN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thứ rượu này dùng mà bỏ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dơn bà có thai dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giới.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÒNG THUỐC THƯƠNG HẠNG
và nhiều hiệu có danh tiếng dấu bạc hà **ESSENCE DE MENTHE DE MOLINIER**, tốt hơn nhứt.

Chánh tiệm trừ thuốc hoàn PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì giữa dặng các chứng bệnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc, khác cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 600.000f.

Hàng này của Lan-sa và Annam hàng vốn lập tại Cấn-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắt một đến là tại Saigon có món chi tủ trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cũng gởi hàng cho các xứ xa; ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gởi hàng lập tức.

Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rơm hiệu Stella

Làm ròng bằng nước mía.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lãnh về bán lại khỏi ẽ tiền trước.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỷ yên, Tân gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn bông tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vô một xe máy hiệu Michelin, giấy hàm-ét đủ cỡ đóng theo kiểu kim thời. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gởi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký lưỡng mà gởi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thư mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant

Trương-văn-Hanh.

Cấn-khai.

AN. HÀ NHỰT BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1.— Thuế thương chánh.	8.— Lối rao
2.— Đồng ban ôi ráng sức.	9.— Y cảm hồi hương
3.— Kính cùng chư khan quan	10.— Khánh hạ vĩnh thắng
4.— Về cuộc xuất cảng.	11.— Đặng thưởng nướ đặng bửu tinh
5.— Tình đời tráo chác.	12.— Thư gởi cho ông quân lý
6.— Trí sĩ đường nhân.	13.— Thằng mược tào đau lòng gỗ
7.— Lễ nghinh tiếp quan Toàn quyền	14.— Thi tập.
Monquillot tại Cấn-thơ.	15.— Nam-kỳ Thời sự giá bạc giá lúa.
	16.— Một cặp oan ương

Thuế thương chánh

Hàng hóa xuất cảng nhập cảng đều phải đóng thuế cho sở thương-chánh. Thuế nhập-cảng thì nhiều hạng lắm, nên Chánh phủ có bày một cuốn TARIF GÉNÉRAL DES DOUANES (sách biên giá tiền đánh thuế hàng hóa nhập-cảng, tùy theo loại). Sách này vẫn của Chánh-quốc, mà cũng thông dụng nơi các thuộc-địa.

Bốn quán tưởng nên đo theo tờ BULLETIN DE LA CHAMBRE DE COMMERCE DE SAIGON mà phiên dịch ra một vài giá thuế xuất-cảng nhập-cảng, cần ích về hàng hóa nhập-cảng và đồ thổ sản xuất đương.

THUẾ NHẬP CẢNG.— Tarif général des Douanes của Chánh-quốc, dặng thông dụng trong các xứ Đông-Dương với những điều cải sửa lại bởi chỉ dụ ngày 11 Juillet 1902, 3 Juin 1903, 15 mai và 25 décembre 1904 với 10 octobre 1918. Rượu mạnh (alcool) hay là rượu pha rượu mạnh (spiritueux) nhập-cảng hoặc đặt tại Đông-Dương đều phải chịu đánh thuế là đồ dễ uống (laxe de consommation) lấy ròng số rượu mạnh (alcool) mà đánh thuế thôi. Rượu mạnh đặt tại Đông-Dương theo cách Annam và để cho người bốn xứ nong, như rượu nếp và các thứ rượu China thì được hơn, là mỗi lít dặng

thuế 0\$30 (lời nhe thuế nghị ngày 10 Septembre 1903). Rượu mạnh để dùng về trại xưởng (máy móc hoặc đồi tách, không uống được, thì cũng nhe hơn nữa là mỗi lít đánh thuế một đồng điều tây (0f01). Thuốc rời và thuốc vắn cũng phải đóng thuế Thuế nhe như vậy: (lời nghị ngày 19 Avril 1906) 0\$20 mỗi kí-lô thuốc của nguyên lá hay là xắt ra ni ô, làm ra dặng xia và hút; 0\$30 mỗi kí-lô thuốc thường (không ngon) làm ra dặng hút hoặc xia, mà để trần vậy hay là dưng vào bao lớn (bỏ rời); 0\$50 mỗi kí-lô thuốc tàu (china); 0\$75 mỗi kí-lô thuốc làm ra hút hoặc xia mà để vào hộp hoặc gói, có giấy bán hoặc nhãn hoặc hiệu lò làm, và thuốc điều; 1\$50 mỗi kí-lô thuốc xi-gà.

"Rượu mạnh và thuốc nhe trên đây mà không dấy một kí-lô thì được miễn thuế.

THUẾ XUẤT CẢNG GẠO.— Thuế thay vì thuế điện chơ sang ngoại quốc.

Lúa và gạo lức có lộn lúa, mỗi trăm phần lộn hơn 23 phần lúa thì 0\$12 mỗi trăm kí-lô; gạo lức có lộn lúa, mỗi trăm phần lộn 33 phần lúa: 0\$15 mỗi trăm kí-lô; gạo trắng: 0\$19 mỗi trăm kí-lô; tấm 0\$09 mỗi trăm kí-lô; cám: 0\$05 mỗi trăm kí-lô.

Thuế xuất dương, mà chẳng phải là chở sang Pháp-quốc và các thuộc địa Pháp-quốc, thì là:

Gạo lứt lộn lúa, mỗi trăm phần lộn từ 33 phần lúa sắp lên: 0f76 mỗi trăm kí-lô; gạo lứt lộn ít hơn 33 phần lúa: 0f42 mỗi trăm kí-lô; gạo trắng, 0f32 mỗi trăm kí-lô; tấm và cám 0f03 mỗi trăm kí-lô. Thuế đồ dùng để xuất dương: lúa và cám 1 su mỗi trăm kí-lô; gạo lứt và gạo trắng: 2 su mỗi trăm kí-lô; tấm: miễn thuế, (lời nghị ngày 30 novembre 1910, chỉ dụ ngày 31 mars 1911). — Bông vải: còn hột: 2 quan mỗi trăm kí-lô; lật hột rồi: 3 quan mỗi trăm kí-lô. Tơ: tơ sống: 100 quan mỗi trăm kí-lô; sợi tơ, kén, bả tơ: 15 quan mỗi trăm kí-lô.

(Rút trong N. T. N. B.)

Đồng bang ôi! ráng sức

Lâu nay tôi cũng có nghe nhiều ông thứ giả; có lòng nhiệt-thành muốn cho người Nam ta vững bước, nên chẳng ngại tất công cầm cây đèn chiếu ra tỏ ráng dặng mà chỉ đường thương mại, cho người Nam ta lần theo có đoạt tranh mới lợi. Như vậy là sự cần thiết cho đồng bang ta biết mấy. Sao mà còn nhiều người không ngó ngàng đến là ý gì? Do bởi cơ nên tôi mượn đôi lời què dốt, cùng tỏ chung cho đồng bang xin tưởng.

Đồng bang ôi! ráng sức tranh quyền đoạt lợi, kéo rốc đường thương mại trở về cho sớm. Kia như 6, 7 năm trở lại đây, mỗi chợ như là Saigon, Chợ-lớn các tỉnh, tổng làng, bất hạn nơi nào có chợ nhóm, thì đều có người An-nam ta lẫn vào khai tiệm thủ lấy đường thương, tranh những sự tài tình với khách trú. Hiện nay trước mắt tôi thấy dặng này 5, 7 ông ngồi nhóm lại chuyện nhau, rồi cũng nghe phân phiên về cuộc buôn bán không hề chịu thua sức người khách trú, dặng kia 9, 10 ông

cũng luận y như vậy. Đồng bang nghĩ coi, có phải người An-nam ta, thông sự tính toán không? Thoán như tính dặng rồi, hùn hiệp rồi, khi ra mà làm. Song có một điều tôi xin hỏi; vì cơ nào người An-nam ta khai hàng buôn bán, mà người An-nam không lại tiệm của An-nam mà mua đồ? Để mà bo bo gánh tiền vất bực đem đến tiệm khách trú cho nó lấy lợi to? Chớ chi tiệm của người mình không có thứ đó, món đó, (là đồ của mình dùng tự ý) thì lại khách trú mua cho đành. Ai đời tiệm của người mình cũng đủ đồ như khách trú vậy, sao mà không chịu người mình mở ra, thì mình ráng vừa giúp cho nhau. Thử lại đôi ba năm rồi coi có đất thành không? Chớ lý siêng của tôi tưởng nếu người mình đồng tâm hiệp lực với nhau, một truyền cho hai, hai truyền cho ba, ba truyền cho bốn, truyền lần lần với nhau, dộc sức với nhau, đưa tay lên, hề một lực chịu tiếng ừ, đừng buôn chung với người khách trú. Làm như vậy; ít dặng ít năm sau đây; thì cái mối lợi dầm chắc buột nơi chơn người mình, mà lại mấy chú Hoa-kieu cũng phải kiên nhẫn không có chút chê bai mình nữa.

Sáng nay chánh phủ ta cũng rộng lòng, muốn cho người An-nam chuyên lấy thương quyền, nên những các hạng bài sanh ý của mình để vào xin thì phát cho liền; giá bạc lại nhẹ hơn người khách-trú. Như vậy thì biết lòng ân hận của Chánh phủ ta ra thế nào? Sao mà còn trì hoãn chưa chịu chiếu cố vào cuộc buôn bán? Kia như buổi nọ; các đảng hào-gia phú-hộ, từ chất muôn ngàn bạc trắng, cũng nên mở rộng cửa cho ra. Dặng mà khai hùn hàng này tiệm nọ, chành kia, trước là hùn hiệp gia giữ mối thương, sau lấy lời vào tiêu dụng. Ấy là một việc nên làm lắm! Chớ lâu nay đã thiếu sức đua tranh cùng khách trú; là vì người khách trú đồng lòng vừa giúp với nhau, biết rằng: Người An-nam ta lập khai

bằng buôn bán mặt lòng, song có một ngàn đồng, bỏ hàng hóa dặng đôi ba ngàn đồng, dẫu cho nhỏ, mấy chú cũng làm nên to, lần lần rồi lấy lời vào chằm thêm buôn lớn.... Thấy không? Đã thấy vậy, mà điểm nhiên sao dặng. Nên đôi lời than thở với đồng bang, hãy cần mẫn kéo cái thịch dánh trở lại chụp cái quyền lợi đem vào, chớ mấy trăm năm dư giao về tay khách trú. Thời, tôi ước trông cho người An-nam mình ngày sau làm như thế, ắt việc thương mại này về tay người mình không mất.

La-hiến-Quí.

Kính cùng chư khán quan

Bốn quán rất cảm ơn chư tôn có lòng huệ cò mà nhận xem tờ An-Hà Nhựt-Báo từ ấy đèn giờ, ấy là phần chư tôn giúp cho bốn quán dặng vững bền tuần nghiệp; còn phần bốn quán đây chỉ lấy tâm nhiệt thành đem hết chỗ nghe chỗ thày mà truyền báo ra dặng đáp đền ơn cò cạp với chư tôn và quốc dân ta trong lúc này. Vậy mới phỉ lòng của bốn quán.

Sau đây, cho dặng tiện bề chỉnh đốn trong các đều tồn kém: Bốn quán kính nhắc chư tôn vị nào mua báo An-Hà hoặc mới mua hoặc mãng năm rồi mà chưa đóng tiền, xin lưu ý giùm mua mandat gọi giúp ích cùng bốn quán thì ơn của chư tôn rất trọng rất trọng.

Bốn quán cần cáo.

Về cuộc xuất cảng lúa gạo

TRONG THÁNG AOUT 1919

Về cuộc xuất-cảng lúa gạo trong tháng Aout có lời-nghị của quan quyền Tổng-thống Đông-dương ngày 26 Juillet 1919 định như sau này:

Điều thứ nhất. — Cuộc xuất-cảng lúa gạo đi Pháp-quốc, kể từ ngày 1° Aout dặng thong-thả.

Cuộc xuất-dương này cũng phải có chấp-chiến riêng của hội Phái-viên chủ-trương cuộc xuất-cảng phát cho bất hạn ngày nào mà không buột điều chi hơn là phải trình tờ giao kèo hay là tờ chịu đối chọn làm vi bằng.

Hội phái-viên chủ-trương cuộc xuất-cảng thủ quyền mà người cuộc xuất-cảng tùy theo số lúa dự trữ trong Nam-kỳ (Nghĩa là khi nào số lúa trong Nam-kỳ còn đủ dùng trong xứ thì Hội phái-viên bãi cuộc xuất-dương này).

Điều thứ nhì. — Số lúa gạo dặng xuất dương ra hải khẩu Saigon, ngoại trừ cuộc xuất-dương thong thả đi Pháp-quốc đã định nơi điệp trên đây, định cho tháng Aout là 25 ngàn tấn chia ra như sau này:

20.000 tấn cho đi các xứ tha-quốc
5.000 tấn dành cho sở Ban vận lương thảo.

Điều thứ ba. — Số 20.000 tấn cho xuất dương đi các xứ tha-quốc sẽ chia cho các Thương-nhơn xuất cảng Langsa và người A đông y theo cách sau này:

Hai phần ba cấp cho Thương-nhơn xuất cảng Langsa nghĩa là 13.333 tấn.

Một phần ba cấp cho Thương-nhơn xuất cảng A đông y nghĩa là 6.667 tấn.

Cái số 5.000 tấn gạo ký phần cho sở Ban vận lương thảo thì về phần các nhà buôn có được giấy phép cho xuất cảng gạo ra tha-quốc chia nhau bán mỗi nhà là một phần năm trong cái số đã định

trong giấy phép và đã định giá cả trước rồi thì phòng hội Phái-viên chủ trương cuộc xuất cảng sẽ phát chấp chiếu riêng.

Điều thứ tư.—Số mà cấp cho Thương-nhơn xuất cảng Langsa (nghĩa là 13.333 tấn) thì giao cho các hãng buôn Langsa xuất cảng từng quyển hội Phái-viên chủ trương cuộc xuất cảng mà chia nhau theo cách sau đây.

Thương-nhơn xuất cảng lúa gạo nào mà muốn được chia, thì hạn trong 48 giờ kể từ ngày ban hành Lời-nghị này vào trong Công-văn-báo cũ, phòng thương-mại Saigon phải đến khai tên tại phòng phái-viên chủ trương cuộc xuất cảng lúa gạo, mỗi ngày đều có mở cửa luôn. Người nào mà kể từ ngày ban hành lời nghị này mà buôn bán xuất cảng lúa gạo không đủ 5 năm, lấy đến ngày 7 Juillet 1919, thì không được đem tên vào sổ.

Cứ lấy số chiết trung 5 năm xuất cảng chót đây mà suy tính về phần ai là bao nhiêu.

Hội phái-viên được phép nài từ giấy sổ sách làm bằng được phát chấp chiếu xuất-cảng y theo các cách đã cai trên đây.

Điều thứ năm.—Còn số lúa gạo cấp cho Thương-nhơn A-dông (nghĩa là 6.667 tấn) thì giao cho phòng Thương-mại khách-trú Chợ-lớn từng quyển hội phái-viên chủ trương cuộc xuất cảng lúa gạo mà chia nhau.

Điều thứ sáu.—Phòng hội phái-viên chủ-trương cuộc xuất cảng lúa-gạo sẽ lo phát chấp chiếu cho số 20.000 tấn cho xuất dương đi tha quốc nội trong hạn 24 giờ đồng hồ sau khi đã đem tên vào sổ y như điều thứ tư trên đây.

Điều thứ bảy.—Cuộc cho xuất cảng lúa gạo sẽ ngưng lại kể từ ngày 1er Septembre 1919, cho đến ngày nào có lời nghị khác. Còn cuộc xuất-cảng đi Pháp quốc và cho số Ban vận-lương thảo định nơi điều thứ nhất thì cứ việc ban hành luôn.

Điều thứ tám.—Cuộc xuất cảng tấm cám và bột và các sản vật ở ngoại cuộc này.

Điều thứ chín.—Điều lệ nào không nghị-h với điều lệ này thì có đủ loạt ban hành.

Điều thứ mười.—Quan Thống-dốc Nam kỳ lãnh thi hành lời nghị này.

Tình đời tráo chác

Thường nghe mấy ông trưởng lão nhắc tích cũ buổi xưa kia sự sanh dưỡng gái trai đúng tuổi rồi trọng một đấng hôn nhân là thứ nhất, chọn đôi lứa xứng vừa, trước mẹ cha xét nét lọc lựa, sau từng ý con chớ không đành gả ép, khuê môn kín mật, chỉ cho ông bươm nhón nhón, gái tiết sạch giá trong, chừng vàng chịu vu qui vẹn giữ tam tòng tứ đức.

Hồi nọ giá thú bất luận tài, tùy thế giàu nghèo chẳng se sua đến đời, nữ trang kiến bạc bông vàng, sau tới kiển đồng là quý, tiền kém chẳng bao nhiêu, tùy phận xây xài, dẫu nghèo cũng được rờ ràng đôi bạn.

Còn thời đời này đây phong tục đời, xây xài thái thắm, đám cưới gả dùng tới ngàn bạc vàng còn lại thêm thủy xoàng thủy tích làm đồ trang sức.

Bởi đó gái nhà nghèo phận bị bất chước, ai dạm tới cũng đòi vàng, dạm trai gán vợ tạm hỏi bang, bằng cưới được cũng thiếu nợ ràng, như liệu kiếm hết phương thì sự êm cho qua việc, ngày qua tháng lại, gái kia dờ lơ duyên hồng, dẫu lời thề thốt cũng gọi một đời chồng, tại bởi sánh so theo hàng dư giả, may mà gái biết tránh đến phi thì cha mẹ còn nhờ, bằng tình động khó dần mang gói thặng xong, cha mẹ cũng vô khả nại hà cho thú phạt.

Nhưng vậy cũng là khá chưa dáo dẻ nhục cấp tông môn, rồi mà gái đơn thân cứ bộ độc hành, lưu lạc giang hồ, cha mẹ còn chỉ trông cậy, gái xa nhà, đời thời...

mặt dẫu thả lý đeo đảo, tài tình nặng biết bao, sớm Lữ-Bổ tới Đông-Trát, buồn chủ khách, bắt anh chàng, đem thân nương chớa thanh lâu, dựa nơi hàng dề tiện.

Vậy nên đạo làm cha mẹ, sanh dưỡng con cực nhọc biết bao, chẳng cần chi kén lựa sang giàu, chẳng cần chi mà cần người cần của, tùy gia vô hữu mà kết thân gia, cũng đừng so sánh bực tài ba, phải người phải ta thì an phận, làm gái tua cần thận, trân trọng lấy thân danh, làm sao tránh tiếng nghịch hành, là tiết liệt của nữ trính hồ liễu.

Ái ơi ngán đời duyệt tục, trung ngôn vậy phải chăng, làm chi ông bươm nhón lão quần, làm chi nên nỗi nhọc nhằn mẹ cha, chính xem có mấy đầu mà, thì thành thôn lý cũng là thiếu chi, làm sao tránh tiếng thị phi, công dung ngôn hạnh vu qui kiếp thời, hạ ngu dâm dâm khuyến đời, thấy phong tục tệ đời lời giải phân, xin tua sửa bớt ăn cần, nhà Nam được tiếng thanh lâu lâu dài.

Xuân-Hòa, Sốt-trắng
Huỳnh-trung-Nghĩa

Trí si đường nhân

CÔNG-VĂN LƯỢC LỤC

Vì lời nghị quan quyền-Tổng-
Thông Đông-dương ngày 1er juillet
1919.

Ông Lê-văn-Mầu, Đốc-phủ-Sứ từng chánh tại Nam-kỳ, do theo lời xin, thì đăng phần hồi hưu dưỡng lão kể từ, 1er Juillet 1919 vì giúp việc đã thâm niên.

Vì lời nghị quan quyền Tổng-
Thông Đông-dương ngày 13 juillet
1919

Ông Trần-quang-Thuật Đốc-phủ-Sứ
Ông Lê-văn-Bảy Phủ hạm nhứt
Ông Trương-minh-Hỷ phủ hạm nhĩ,

Ông Phạm-dại-Bộ Phủ hạm nhĩ
Ông Nguyễn-văn-Bằng Huyện hạm nhứt.

Ông Lê-văn-Biểu Thơ-Toán hạm nhứt
Ông Lê-văn-Cự Thơ Toán hạm nhứt
Ông Nguyễn-hữu-Nghi Thông Phán hạm nhứt.

Ông Võ-công-Cẩn Thơ ký hạm nhứt, từng chánh tại Nam-kỳ đăng phần hồi hưu dưỡng lão vì giúp việc đã thâm niên. Các viên quan này đã đem tên ra khỏi sổ viên quan chức sắc đang hành-sự kể từ ngày ký tên lời nghị này.

Lễ nghinh tiếp quan Toàn-quyền Monguillot tại Cánh-thơ

Lễ nghinh tiếp quan Toàn-quyền Monguillot tại Cánh-thơ xem rất trọng thể. Các nẻo đường cờ Đại-Pháp: xanh, trắng đỏ treo rực rỡ, nhà nhà đặt bàn hương án nghiêm chỉnh.

Ngày 5 Août 1919, buổi sớm mai, quan Toàn-quyền Monguillot, có quan Nguyên soái Nam-kỳ là ông Maspéro, quan dẫn phòng văn phủ Toàn-quyền là ông Alberti và quan ba hầu là ông Grandvincent tháp tùng, ngồi tự-chuyên-xa ở Vinhlong đến Cái-vồn thì có tàu quan chánh-Bổ Tholance chực rước về đến Cánh-thơ lúc 11 giờ rưỡi. Nơi cầu tàu lục-linh: cờ xí nghiêm bày, các quan Langsa và Annam, tổng, làng các bang-trưởng khách-trú và đạo binh mà tả tể tự do mà nghinh tiếp ngài. Tàu vừa cập cầu, trên bờ bản 21 tiếng thần công, thì quan Toàn-quyền Monguillot, quan Nguyên-soái Maspéro bước lên, theo sau: quan chánh-bổ Tholance, ông Alberti và quan ba Grandvincent, có đạo binh mà tả tiếp thời kèn chào mừng quan Toàn-quyền. Kể đó quan Toàn-quyền bèn lên tự-chuyên-xa với các quan đi thẳng đến dinh quan chủ-Tỉnh

Khi các quan Langsa và Annam tế tự dâng dĩa nơi dinh quan chủ tỉnh, rồi quan chủ tỉnh trình diện các quan Langsa và Annam mỗi ông ra mắt quan Toàn-quyển, rồi ông Tholance quan chủ tỉnh có đọc một bài rất dài trước các quan Toàn-quyển đến viếng tỉnh. Cánh thư sau nói về việc lý tài kỹ nghệ trong tỉnh mấy năm nay cũng là thành hành tấn phát.

Quan Toàn-quyển tỏ lời cảm tạ quan chủ tỉnh Tholance và các quan hiện diện nơi đây có lòng tiếp rước ngài rất hậu-hoan rồi, ngài và quan Nguyễn-soái Nam-kỳ cùng các quan lên tự-chuyển-xa đến viếng trường học trong (Internat de Cánh thư), viếng nhà-in An-Hà, nhà hàng Hân-Giang và nhà máy xay lúa, rồi thăng đến nhà Công-Sứ Chân-thành làng Tân-an nơi đây kiến trúc rất đẹp đẽ và có các quan Annam, Tổng, làng, hầu mà nghinh tiếp ngài. Lúc quan Toàn-quyển đến, trong thị nhạc đánh chào mừng, ngoài pháo đối van rân. Vừa giết tiếng pháo và tiếng nhạc, thì viên quan chức sắc, tổng, làng cùng các bang-trưởng làm lễ ra mắt ngài.

Sau khi chào tiếp xong xuôi, quan Toàn-quyển và các quan trở lại dự yến nơi dinh quan chủ tỉnh, rồi nghỉ ngơi đó đến 2 giờ chiều, quan chủ tỉnh Tholance có dạy dọn chiếc chaloupe dâng họ tôn ngài và quan Nguyễn-soái Maspéro cùng các quan tháp tùng tới Pong-Hiệp nơi đó có tự-chuyển-xa của quan Chánh-Bổ Sốt-răng chờ rước ngài.

Nghệ lại: Quan Toàn-quyển viếng tỉnh Sốt-răng rồi, ngài viếng luôn tỉnh Bắc-liêu và quận Camau rồi ngài trở lại ngã Tiễn-Cần đóng sang viếng tỉnh Trà-vinh.

Sau khi viếng Trà-vinh rồi ngài sẽ qua gian tàu qua Mỹ-tho ngồi hỏa-xa mà về Saison.

An-Hà Nhựt-Báo kính chúc cho quan Toàn-quyển, quan Nguyễn-soái Nam-kỳ và các quan tháp tùng đi đường quốc thể được bình an.

A. H. N. B.

Lời rao

Sao lục lời nghị số 1809 ngày 2 Aout 1919: «Ngày 25 Aout 1919, 7 giờ rưỡi «sớm mai, tại các tỉnh, có một hội phái «viên định theo điều thứ 5 lời nghị ngày «19 Juillet 1919 mở một cuộc thi đặng «cho tiền cấp đường ăn học tại trường «sơ học. Tiền phụ cấp cho đặng ở trong «trường hoặc ở ngoài nhà riêng mà ăn «học.»

«Có một mình học trò trường tiền học, «con nhà nghèo, từ 9 tuổi tới 13 tuổi «(tuổi kể tới ngày 1er Septembre 1919) mà thôi.»

Vậy thí học trò xin thí phải gửi theo đơn:

- 1— Một cái giấy khai sanh,
- 2— Một cái tờ có lòng nhận rằng cha mẹ nghèo nàn, không có sự sống, và không đủ sức cho con học. Tờ ấy phải khai tên người cha hoặc người mẹ, hay là trường tộc, mấy tuổi, sanh đẻ tại đâu, nghề gì, và học lợi một năm đặng bao nhiêu. Sao lục lời nghị số 1789 và 1790 ngày 31 Juillet 1919, «ngày 18 Aout 1919, «8 giờ sớm mai, và ngày 26 Aout 1919, «8 giờ sớm mai tại “Nữ học đường”, «ở Saison, có mở 2 cuộc thi đặng cho «tiền cấp đường ăn học ở trường học «lớp trung đẳng học và lớp sơ học.»

Cánh thư, ngày 7 Aout 1919

Chanh Tham biện quan

Y cảm hồi hương

Bổn-quán lấy làm hoan hỷ mà cho khán quan hay rằng ông quan một NGUYỄN-TẤN-HIỆU, quá giang chiếc tàu “André Lebon” ở Đại-Pháp về tới Saigon ngày 17 Juillet này.

Ông quan một Nguyễn-tấn-Hiệu là lính lang của quan Đốc-phủ Sứ Nguyễn-tấn-Sứ, Chợt.

Bổn quán kính chào ông quan một dày công làm cho quê-hương được danh thơm tiếng tốt, và kính mừng cho quan lớn Đốc-phủ Sứ thiết là phúc hậu sanh con.

An-Hà-Nhựt-Báo

Khánh hạ vinh thăng

Chiều bữa 5 Aout 1919, tại Long-gian-Lầu «Hotel de l'Ouest» (Cánh thư) Viên quan chức sắc bên Phan-ty có trần thuyết một tiệc trọng thể trước là đãi sau là mừng cho ông Nguyễn-văn-Vinh vinh thăng Đốc-phủ-Sứ, ông Phạm-chánh-Lý thăng Huýệu hạng nhứt, và mấy thấy thơ ký là M.M. Huỳnh-văn-Tài, Nguyễn-tử-Thiệt, Ngô-văn-Kiểu và Huỳnh-văn-Ấu cũng mới đặng thăng bậc hôm 14 Juillet 1919 này.

Dự tiệc: M. M. Đốc-phủ-Khoa (Ômôn) Đốc-phủ-Trứ (Camau) (sáng dịp ngài về nghỉ tại Cánh thư nên thỉnh luôn) Huyện Thơm, Lê-bá-Cang, Võ-hiếu-Đề, Đốc sông Saigne, Trưởng-Tòa Carlotti, Lê-hy-Hiến, Bạch-văn-Thăm chủ bút tờ báo «La Cochinchine Libérale» Cai tổng Thiệu, Cai tổng Quế, Phó tổng Tài, Phó tổng Du, Hội đồng Hoè, Hội đồng Thạnh, Thơ ký: M.M. Nghia, Bích, Tường, Kiên, Lang, Đạt, Dương, Lê, Kỳ, Nhượng và ít vị Diên chủ... (đếm có trên 40 vị dự tiệc, nên khó mà nhớ tên cho đủ, nếu sót vị nào xin miáng chấp).

Vừa mừng tiệc, trước khi dùng rượu champagne, quan Đốc-phủ-Khoa đứng dậy xin thay mặt cho các viên quan chức sắc mở lời mừng cho mấy vị nơi tiệc này đã đặng tước phẩm vinh thăng kỳ 14 Juillet 1919, nhứt là ngài cung tưng công lao quan Đốc-phủ-Vinh, mấy năm khó khăn, trải dạ nhiệt thành sang giúp Mậu-quốc công rất dày công, bởi rứa mới đặng phần ban thưởng «Ngũ đẳng bội tinh» lại đặng cao thăng bậc vị trong hàng viên quan xứ Nam-kỳ. Thiệt rất xứng đáng.

Quan Đốc-phủ-Khoa nói giết lời, thì quan Đốc-phủ-Vinh xin thay mặt cho mấy vị mới đặng thăng chức và phần riêng của ngài tỏ lời cảm tạ quan Đốc-phủ-Khoa và các viên quan chức sắc rất bảo tâm đến dự tiệc này mà mừng cho mấy vị và ngài đặng vinh thăng, thì ơn ấy đáng mấy. Ngài nói rằng: phần của tôi mà đặng ơn của Nhà-nước bang chức Đốc-phủ-Sứ là chức cao tột bậc trong hàng viên quan Bôn-quốc đây, ấy là dịp may và nhờ phước Hoàng-Thiên dành dể, còn công lao cùng Nhà-nước, mình đạo làm tôi là lẽ tự nhiên. Gẫm tài bộ của tôi thật là chưa xứng đáng cho quan lớn và các ngài xưng tụng. Sau đây tôi cầu chúc cho quan lớn, các quan, mấy ông, mấy thấy từ này về sau hữu tình liên-lạc cùng nhau hoà hoà và làm việc cho mau đặng thăng quờn tấn tước.

Khi quan Đốc-phủ-Vinh đáp lời rồi, ai nấy đồng vỗ tay vui cười và cạn ly champagne cùng nhau trò truyện chẳng ngớt. Kế đó có M. Bạch-văn-Thăm đứng dậy xin phép các quan và mấy ông, mấy thấy đặng diễn thuyết một bài bằng tiếng Langsa.

Trước khi diễn thuyết, M. Bạch-văn-Thăm tỏ lời mừng cho quan Đốc-phủ-Vinh và quan Huyện Lý và mấy thấy mới lên chức, rồi các nghĩa về đường kinh-tế, cuộc lý-tài thương mại của người Annam mình còn thua thiệt, vì chẳng có đoàn thể. M. Bạch-văn-Thăm xin người mình vậy đoàn thể với nhau trong việc thương mại như khách trú. Mình giúp cho mình thì lẽ nào cái lợi chẳng về mình.... Cuộc diễn thuyết này rất dài, trên nửa giờ đồng hồ mới giết. Khá khen M. Bạch-văn-Thăm nói tiếng Langsa rất rành rỏ, bất thiệp ngòn từ. Bấy lâu xem báo «La Cochinchine Libérale» thấy bút tích của M. Bạch-văn-Thăm đặt đề ý vị cao sâu, nay tận mắt mới rõ tài: Thiệt là: TÀI DANH BẤT NHỊ.

Lê-quang-Kiệt.

Đặng thường ngữ đăng Bưu tinh

Chevalier de la Légion d'Honneur

Bổn-Báo hay đăng tin rằng: mấy ông kẻ tên dưới đây mới được Nhà-Nước Đại-Pháp ban thưởng mé-day (Médaille) NỮ ĐĂNG BƯU TINH.

Ông Bùi-thế-Xương Đốc-Pan-Sứ (Bến-tre).

Ông Nguyễn-văn-Trụ Đốc-Thủ-Sứ (An-hóa).

Ông Nguyễn-văn-Đuym Hội-Đồng Thành-Phố (Saigon).

Bổn Báo kính đời lời mừng cho ba vị đại quan trước bậc đăng cao thăng, vậy mới thiệt xứng danh xứng phận.

An-Hà-Nhựt-Báo

Thơ gởi cho

ông quảng lý
Hãng Hậu Giang Dương-hàng
Cantho

ÔNG QUẢNG-LÝ

Tôi lấy làm hân hạnh mà được gặp ông ngày nọ và tôi được đẹp mắt mà thấy cái cuộc thương mại của hãng Hậu-giang-Dương-hàng rất đồ sộ và rất to tát thế ấy.

Nếu mà cả và người Nam-kỳ ta, đầu đầu đến có hiệp lập như rứa, thì có lo chi là cái thương quyền còn để cho china đoạt nữa.

Tôi đây, tuy còn ấu xuong, chứ hằng ngày và đêm, chẳng 1 phút nào mà tôi chẳng bàn tính tư lự mà tranh lợi quyền với khách-trá; bởi vậy cho nên, năm lo bảy liệu, bòn hiếp mà lập cuộc thương mại, nhất là nơi Camau, Băclieu Giarai ấy là những chỗ tôi đương lo đó. Mà ngặt thời vận chẳng thông, khiến cho việc nọ, xảy ra việc kia lằng xằng, làm

hư hao thì có, chứ chẳng thấy xong chỉ cần làm cho bần đồ nhi phé, để chịu sao? Cái chí đại khái nó chưa chịu thôi mà nó đã bị thất rồi, biết tính làm sao nữa? Ai mà gặp cái cảnh nghiệp như vậy, há chẳng ngẩn ngơ sao? Bởi vậy tôi mới rần mà tách mình đi xiang tở mấy lúc đó, là có ý làm cho khuây lạng tâm lòng đi chăng? Có đề đàn gặp phải bước giang truân: linh diêu đất khách, lưu lạc quê người, ấy là 1 cuộc thử vàng đá gốm-ghe của tôi vậy đó.

Đến nay, may mắn về quê hương cũ mừng còn thấy mẹ cha già; tuy là vui: cốt nhục trùng phùng, tuần hồn hồi hổ như vậy mặc dầu, song le cái chí đại khái lúc nọ, nay nhớ lại cũng chưa nguôi dặng; vậy nên lật đặt viết thơ này trước bày tường nguồn lợi, sau xin hàng luôn dịp mà làm theo như lời này thì là 1 cái dịp may quá chừng, ngàn năm khó kiếm, chứ khá bỏ qua, rất uổng.

Nơi quận Camau, nếu mà có một cái nhà hàng "Hậu-giang-Dương-hàng" lập ra cho to tát hơn các nhà hàng của hãng đã lập nơi Băclieu, Sôctrăng, Vinhlong Travinh v...v... thì cái mới lợi nhập vô chưa biết đâu mà kể. Vì sao? Là vì quận Camau rất lớn, ở gần biển, có sông sâu nước chảy, tàu bè thông thương hàng hóa chở chuyển rất tiện rất mau hơn mấy tỉnh khác.

Nơi quận Camau rất dễ cho ta thủ lợi cái tài vật xuất cảng và nhập cảng nữa. Bởi vì những tàu buôn xứ Hải-nam chạy theo biển Trung-quốc mà vô Camau, một năm vô ba bốn kỳ. Mỗi lần vô chở vào những là đậu lử, vải, mển, mùng, dừ, nón, những đồ sắt, những đồ cây v...v... rất tinh hảo mà rất nhẹ giá hơn các xứ. Đó rồi tới kỳ nó về thì nó chở đem về những là: lợn, gà, vịt, gạo, và các thứ đa thú v...v....

Đó, như lập thành một cái nhà hàng lớn tại Camau rồi, thì ta thừa dịp mà cột mối với những tàu buôn ấy. Làm tờ giao kèo với nó hàng hời: hồ tàu nó lại

Camau, tức nhiên phải cất hàng hóa hết lên cho ta chẳng dặng bán cho ai một món nào cả, rồi tới kỳ nó lui về, mình cũng chia đủ những món nó cần dùng chở về xứ nó. Khó gì! Những vật đó là vật thổ sản của ta, nhưt là nơi Camau lợn, gà, vịt, và đa thú v...v... thiếu gì, mình mua chắt để quá!

Nếu làm được như lời tôi nói đây thì mới lợi biết bao nhiêu cho tốt. Đó của tàu Hải-nam chở đến, thiệt rất tốt, khắp cả miệt Camau đều dùng rộng đó. Họ của tàu buôn ấy.

Ấy đó, xin ông chớ bỏ qua, cái dịp may này, ngàn năm khó gặp, ráng tính với hội hữu lập ra đi.

Băclieu, Lê-hơn-Tam dit Thận
Kính đốn

Thắng mực tàu đau lòng gỗ

Xem báo An-Hà mấy kỳ rồi thấy Mầu-Đơn làm bài thơ «Nhớ-chống-trông-hồng-lông» sau thấy Mông-giang Hòa-thượng có sửa, kể Tảo-nam-Vân tiếp với Mầu-Đơn. Rồi, rồi lại Hòa-thượng xin lục châu xét, mấy bài cái đó. Tôi nghĩ phận tôi là gái thấp hèn tài trí, an cảm lòng phụ Bang-môn, nhưng mà tôi cũng ưa xem báo An-Hà, mà Mầu-Đơn lại kêu khán quan bộ, ấy là kêu hết mấy vị xem báo. Vậy tôi cũng trộm lén mà xin lỗi với anh chị cho phép tôi lớn tiếng rằng: Mầu-đơn-thật là chưa biết điện làm thơ, cũng chưa biết chữ họa chữ bộ là chi, đến đời tức mình Hòa-thượng ra bắt đòi rồi lại Mầu-Đơn hòng lời vô lễ nói cho om sòm trong qui báo, theo ý ngu tôi tưởng trong hai mươi hạt không ai ra mà phân giải sao? Để tôi là phận nhỏ nhen buộc phải cãi lầy. Tưởng khi các nhà thi ông thấy bài Mầu-Đơn, và lời Mầu-Đơn như nước chảy cho nên không ai tranh biện phân giải chớ gì? Ở Mầu-Đơn! phận nhỏ chớ

đáng lẽ thì buồn lắm, có đâu hững hờ làm thơ mà kêu lục châu bộ. Mầu-Đơn ơi! chớ đó thừa bài thơ nói rằng: Nhớ chống mà mấn Hòa-thượng. Hễ làm thơ thì: cảm, hứng, vịnh, ý, vãn...vãn.... mấy đến đây có phải vậy chăng? Chính như người đặt «Tôn-phu-Nhơn qui Hôn» Vậy phải Tôn-phu-Nhơn còn đời này mà làm ra đó hay là người ta đặt lại nữa như thơ «Ấn-Mây»; «Tuông-Câu-Hất-Bộ», «Lão Kị Qui V» vậy cả thấy là người ấy sao? Còn như Mầu-Đơn kêu bộ thiệt là tự đắc lắm!! Phàm chữ «bộ» là tiếng khiếm từ: ví dụ ông Xài xướng bài chi đó, ông Ồi xin bộ, chớ không phải mình làm mà kêu bộ nghĩa gì? có kêu họa lại thì có, là đồng thanh tương ứng không lẽ tự đắc mình làm hay bức nào mà dám kêu bộ, chữ bộ là bước, người bộ là bước theo, theo ý của người xướng còn họa là chỉ phù hợp mà hòa, chữ chiếu vận là đánh hay là chỗi lại, nghịch luận lại, cho nên điện làm thơ là vậy đó! không phải mình làm mà kêu bộ bao giờ bộ là bộ sau người xướng vì dụ: nhà báo của mình nói với ai xướng là tẻ báo còn của người kêu là qui báo, vậy mới uham đạo lý!! Mầu-Đơn? vậy Mầu-Đơn chớ hờn như muốn làm thơ cho thiệt bay xin hãy kiểm cuốn sách hiệu «Thi-Pháp nhập môn», của ông Trương-minh-Ký làm coi theo đó mà bắt chước, không lẽ nói cho nhiều choán giấy chớ mấy lời của Mầu-Đơn và Tảo-nam-Vân mắng Hòa-Thượng thiệt là không uham nghĩa lý chi hết, vậy tôi xin nói thép đó thôi, nói ít cũng biết nhiều xin khán quan dung lỗi
Mademoiselle Xuân-Đài (Bên-tré)

ÔNG QUAN HAI Nguyễn-văn-Xuân

Ông Nguyễn-văn-Xuân là trưởng tử của ông Nguyễn-văn-Cha. Từ mười ba tuổi qua học Pháp-quốc nhân sau, đã có nhiều tờ báo xưng nới tài văn của ngài thuở ở trong trường và công-tích của ngài khi ra mặt trận.

Nay mừng cuộc chiến-tranh, Chánh quốc
lại cho nài về quê-hương sang chức
quan võ Nam-kỳ. Ngai và lịnh phu nhơn
và lịnh nhạc-mẫu của ngài quá gian
chiếc tàu SCHARNHORST ở Đại-Pháp về
đến Saigon hồi 4 giờ chiều ngày 25
Juillet 1919.

Bổn báo kính mừng ngài chúc cho
ngài và quý quyến còn nhiều phước lộc
về sau.

An-Hà-Nhựt-Báo

Thi tập

TẶNG BẠN TÙNG CHINH

Khuôn lình khéo đúc trí anh hùng
Non nước ngàn trùng mặt rúi dung
Đội nguyệt mang sao công xáu chực
Xông mây lước gió lộc ngàn chung
Tấm lòng ái quốc đứng xao lãng
Tất gia trung quân phải dầy dưng
Ấu-Ấ hai trời ngời vừng đặt
Nghinh thu ngĩa sĩ hội tao phùng.
J. Q. T.

SƠN THUY ĐỒ

PHỤNG HÒA NGUYÊN VÂN SỐ 123 (An-Hà) CỦA
BẠN T. T. HƯNG (Singapore)

Rạn núi lòng sông khúc thẳng quanh
Đạm dung nét bút nhám cành thanh
Bốn mùa chẳng đổi màu cây lá
Tám tiết đâu nghe tiếng bãi gành
Trước mắt đỏ đen nhiều kẻ chuộng
Xa với non nước mấy ai tranh
Học đòi nhiều ít theo phong cảnh
Rạn núi lòng sông khúc thẳng quanh.
Lê-trung-Thu.

HOÀI HỮU

M.M. TRẦN-HÒA-HUÂN, LÊ-CHƠN-TÂM,
HUỖNH-ĐẠI-THƯƠNG, LƯU-ĐÁ-TÙNG

Lần tay tính đã một thu tròn
Sức nhớ hạn xưa, dạ héo đon
Bóng giọt dầu rường thêm thốn thức
Mây giăng khuất mặt dễ phai mòn

Lên đèn tri-ký tại ngơ n. ần
Treo chông tương-tư dạ hơi còn.....
Chén rượu trường ư h nôi biếng nếm
Bao chữ hội hiệp thỏa lòng son.

Tệ hữu.

Trương-thiệu-Hạnh dit Ngôn.
Instituteur à Định-Thành. (Camau)

CON DÈ THƠ

Trên thì sừng mọc dưới hàm râu
Ngang dọc chong nhau lại ngánh đầu
Ăn tập không kiên gai với gổ
No lòng nào sợ nái cùng sâu
Vào báng lục súc người đều chuộng
Lẻ tể tam sanh chúng phải cầu
Đạo khắp mọi nơi sâu lúa đồng
Gặp đầu cụng đó chúng thêm sầu.

Nguyễn-văn-Sắc
Douanes et Régies (Ômôn)

NGUYỆT-NGA CỐNG HỒ

Mưu sâu hận bấy đoan gian đó
Nổi thiệp vì vua cống sứ hồ
Bình rình gát sâu đờn nợ Sở
Chứa chan ôm thâm gá duyên Nô
Nhớ ơn họ Lục khô lòng kiến
Mượn chước nàng Liên thế phận bỏ
Nam bắc mặc dầu tình cách bức
Nổi trời phận gái vưng Hoàng-Đô.
Một vị văn thi.

TRIỆU-TỬ CHIẾN ĐƯƠNG-DƯƠNG

Đương-Dương gặp lúc giầy cang qua
Giúp chúa Triệu-Vân ít kẻ má
Mẹ phụng bảo phò ghe hiềm trở
Con rồng nung đỡ lăm xông pha
Trừ Tào mảy trận thầy phơi trắng
Vì Hớn một phen giáp nhuộm già
Nước loạn trở tài khen mấy mặt
Anh hùng dường ấy tiếng đồn xa.

Thấp-ám-Tà.

Tạo điều M. Trần-như-Từ collégien 3^e
année (Bachliu)

Trần Như ôi! Trần Như ôi!
Từ đây sử kinh nước chảy trôi
Biển thánh khéo sang thoả Nghịch-Lũ
Rừng như theo giới hước Nhân-Hối
Nước non những tượng bia danh rạng
Đồ tạo hay dân cất mái rồi
Ai khiến đất bằng mà giấy sóng
Uổng công nấu nếp chẳng thành xôi

Chữ hữu kinh điển
Bachliu le 4 Août 1919.

Nam kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 7 1 10
Đông-Dương..... 7 1 10

Giá lúa

Từ 5\$15 cho đến 5\$25 một tạ, tùy
theo thứ lúa.

CANTHO

NGON BỮA QUÊN THÔI. —Ngày 4 Août
1919, có tên Cao-mên....gốc ở làng Mỹ-
thuận (Cántho) đến chợ Cántho vào tiệm
bán cơm của tên chệc M.....biểu đơn
thịt, rượu, cơm, canh, ăn uống no nê
rồi, chệc M.....tính hết thấy là 0\$80.
Tên Cao-mên đưa ra 0\$40, rồi nói hết
tiền còn bấy nhiêu đó biểu chệc M....
lấy đồ còn thiếu bao nhiêu nữa để khi
khác trả cho (xong chưa...!) Chệc M....
không chịu....Tên Cao-mên không biết
tính làm sao, xin thế giấy thuê thân...
Chệc cũng không nghe bèn kêu lính
bắt tên Cao-mên về Bót. Ông cô hạch hỏi
mới rõ đầu đuôi, dạy lí h xét trong mình
tên Cao-mên đáng 0\$17 mà thôi, rồi biểu
chệc M....lấy hết mà trừ. Không lẽ làm

cái gì bây giờ, chệc M....phải bóp bụng
chịu lỗ má lấy 0\$47, ra ngoài giấu nói
lầm lảm rần...: Tiền n.....n không có
th tiền tá.....ăn uống làm chi.....h
Tiền n....xấu quá....

BÊ ĐÀO NON.....THỊ BỊ.....

Tên Lê-văn-Ký 28 tuổi quán ở Long-
tuyền (Cántho) lình đi Tây mới về. Ng
3 Août 1919, đến nhà tên Trương-văn-
T.....là người quen của nó ở làng
Nhơn-ái, chuyện rần một hồi rồi nói:
anh lúc này có tưng lúa ăn, biểu con
gái anh mượn chiếc xuống đi với tôi lên
nhà tôi cho mượn ít gạo về mà ăn. Tên
T.....đang cơn tưng, nghe nói mượn,
lạt dặt mượn xuống, biểu con gái là
Trương-thị-Quỳnh 13 tuổi đi với tên Ký
lên Long-tuyền chở lúa. Lên đến nhà,
Ký không có lúa bèn trở về, Ký gọi thị-
Quỳnh hơi đi ngá khác, đến khúc vẫn
không nhà, Ký ra tay ép thị-Quỳnh để
cho mình mở vườn anh ến. Thị-Quỳnh
sợ....không chịu, Ký đòi vắn bông tưng
thị-Quỳnh phải lặn lội....rần rần mà
chịu, để mặt tình Ký bê đào non thăm
hoa sớm. Xong cuộc, Ký chum chiêm
cười, Quỳnh hu hu khóc, (rất, đau, má
ra). Thị-Quỳnh xin Ký đưa về nhà, Ký
lương lư giấy lán rồi nói: không được...
nếu về nhà ông già mấy bố tù tao chờ
chẳng không, (lúc này biết sợ ỡ tù, phải
hỏi này biết sợ vậy chăng là khá...!) thời để
tao chờ mấy đi Sở-trắng với tao. Thị-
Quỳnh không chịu, Ký hăm giết chết...
nên thị-Quỳnh phải xuôi theo, chờ chờ
kiến cơ nhì tất. Lúc này để huê đi Sở-
trắng....bơi....bơi....bơi đến Cai-răng
chỗ đông người, thị-Quỳnh bỗng dưng
nhảy xuống sông la làng tiếp cứu.

Thiên hạ bơi xuống vớt thị-Quỳnh và bắt
đặt tên Ký đem giao cho làng cái vắn
rồi giải nội vụ đến quan Biện-Lý Cántho
ngài dạy đem tên Ký vào khám đem thị-
Quỳnh cho quan Lương-y khám nghiệm.

TRẦN CHÈM DỖ RUỘT

Ngày 7 Aout tại làng Tân-lược (Cantho) tên Đoàn-văn-Mít 16 tuổi ở giữ trâu cho Phó-xá Thao. Lúc lừa trâu đi ăn, tình hình có 1 con trâu xốc tới quật sừng trúng ngay vào bụng tên Mít lời ruột ra ngoài. Lập tức chở tên Mít đến nhà thương cho quan Thấy cứu cấp; song sợ tánh mạng tên Mít khó giữ, vì lủng bụng lời ruột ra nhiều mà ruột cũng là rách nữa.

Nam vian thời sự

BỊ XE HƠI CẮNG CHẾT

Nhà 29 Juillet lúc 11 giờ ban mai, xe hơi của M. B... đem tại hãng Ippolito để sửa. Khi sửa rồi tên Chauffeur Ch... cầm bánh chạy thử máy, chạy theo mé kinh «Quai Piquet» vừa tới cầu «Con-Rau» rồi thay tên Chệc T. X... cỡi xe máy ở trên đờc cào chạy xuống, rồi cho lúc đó xe hơi cũng vừa chạy ngang qua chỗ đờc cầu ấy xe máy trốn chạy đâm ngay vào xe hơi, tên Chệc T... X... bị cẳng bẻ óc, đập xương, còn cái xe máy thì gãy nát, tri bộ lên, lính tuần thành lại điệu tên Chệc vào Dường-thường: Khi vừa tới nhà thương chưa kịp lấy lời sao khẩu, thì tên cķeck đã tắt hơi, còn phận tên Chauffeur Ch... này theo phép thì phải bị bắt tới bót để tra vấn rồi giải qua Tòa.

Trong lúc cẳng rồi thiên hạ chạy đến có kẻ lại nói, đa tưởng là ai, lẽ ra cũng là cķeck Chauffeur này hôm trước cầm bánh xe «Camion» cẳng một A-Xăm còn nằm nhà thương; đang quan thấy cķeck cẳng tay cẳng tại đường «La Porte», mà nghe nói vụ ấy, Tòa lấy lỗi ngay, vì xét ra đây là lỗi ấy tại nơi A-Xăm nên Tòa lấy lòng rộng rãi mà kêu án treo «sursis» mà rằng và cho hãng giữ mình, đến nay cũng cķeck Chauffeur này nữa cẳng nhầm chủ Chệc, ác khó dễ.

Chứng giải tên Chauffeur này đến Tòa giam mà tra xét.

Qua ngày thứ hai 4 Aout 1919, Tòa xét là rồi xử tha bằng tên Chauffeur không làm tội.

QUAN QUYỀN TOÀN QUYỀN
MONGUILLOT VIẾNG NAM-VIAN

Quan quyền Toàn quyền Monguillot ngồi xe hơi đi từ Saigon tới Banam rồi ngồi xuống tàu «Battambang» của quan Bảo-Hộ đón rước ngài lên tới Nam-vian hôm ngày 2 Aout lúc 4 giờ rưỡi chiều. Quan quyền Toàn-quyền bèn đi viếng, Đức vua Sisowath với các quan, và viếng các chỗ xong xuôi rồi ngày 4 Aout ngài xuống tàu trở về viếng các tỉnh miến Hậu gian xứ Nam-kỳ.

CUỘC LỄ SANH-NHỤT

Đức vua Sisowath
Tục kêu là lễ Tân-Tốc

Cuộc lễ Tân-Tốc năm nay sẽ khởi sự nhằm ngày 19 Aout 1919, cuộc chơi cũng như mọi năm từ ngày 19 tới ngày 25 Aout sẽ giết cuộc chơi.

HÁT BÓNG CÓ NÓI TIẾNG.

«Cinéma parlant»

Nghe nói cái máy hát bóng có nói tiếng «Cinéma parlant» sẽ khởi sự hát tại rạp hát của Mac-Youn tại đường Armand Rousseau cái máy này đã chờ qua lâu rồi rồi chờ nhấm chuyển tàu «André Lebon» chiếm nên bị ước. Từ ngày ấy tới giờ mắc lo sửa lại, nay cũng gần rồi. Có khi nội trong tháng Aout này sẽ khởi sự hát.

Phan-thế-Hùng
M. F. «Pnom-Penh»

Một cặp oan ương

(Tiếp theo)

Lý-mỹ-Nhan thấy Phan-chí-Từ nói bộ ăn cần, tưởng người hiền đức, chẳng phải tay xảo trá do tình mới tin bèn đem việc mình từ khi trộm sách với Khương-trí-Ngọc đến ngày nay mà thuật lại cho Phan-chí-Từ nghe.

Phan-chí-Từ rõ đầu đuôi, sa nước mắt mà nói rằng: «Ta thiệt là mẹ Khương-trí-Ngọc đây, bởi bấy lâu không rõ, để cho trẻ đeo sầu, phải chi sớm biết là đầu, có đầu hỏi nhiều đều cho đau lòng con trẻ.»

Lý-mỹ-Nhan nghe nói nửa sợ nửa mừng liền lay Phan-chí-Từ mà nói rằng: «Con không biết nên thất lễ với mẹ già, còn tội, gái trộm tình xin mẹ rộng lòng miềng chấp.»

Phan-chí-Từ vội vả đỡ Lý-mỹ-Nhan dậy rồi ôm Khương-cầm-Nhung vào lòng mà nói rằng: «Khương-trí-Ngọc đi xa, mẹ hằng ngày trông đợi, nay gặp được đầu lại có cháu, vui lòng già chẳng biết bao nhiêu, nhìn Cầm-Nhung sáu mấy cũng người, vì nó giống cha nó chẳng sai một mảy.»

Khương-cầm-Nhung ngó sưng chẳng hiểu ý gì, Phan-chí-Từ lại ôm hôn bít, vuốt ve phân trần hơn thiệt với Lý-mỹ-Nhan, sự tình càng kể càng ra, rồi bấy điểm đầu nhả mẹ. Đến chiều Phan-chí-Từ mới ra về, dặn dò Lý-mỹ-Nhan ở chờ ít ngày tại đó. Đến sau, Phan-chí-Từ bàn luận với Khương-bửu-Sanh, rước mẹ con Khương-cầm-Nhung về ở một nhà. Lý-mỹ-Nhan, từ đây có lệnh mẹ Khương-trí-Ngọc hứa vào, mới chắc cuộc trăm năm hạnh phúc, chờ bấy lâu còn nghi

ngại vì chỉ Nam nhi hay voi đầu chóc đó đời đời không chừng.

Ấy là:

Gló trăng là người muốn,
Giai ngẫu bởi trời nên

Rõ lòng người cũ, nghĩa thêm nồng.

Ngày kia, nhằm tiết đoan ngô, Khương-bửu-Sanh xin nghỉ vài ngày về nhà thăm mẹ. Đến nơi mẹ con mừng rỡ chuyện vãn luận bàn. Phan-chí-Từ bèn đem việc gặp Lý-mỹ-Nhan và Khương-cầm-Nhung mà thuật lại cho Khương-bửu-Sanh nghe. Khương-bửu-Sanh cũng mừng, rằng ngày mong năm mới đến nhà thăm chị dâu và mừng cháu. Lý-mỹ-Nhan thấy em chẳng có linh chiếu cố đến mình, đến mà thăm viếng, thì miễn thương chẳng khác em ruột.

Đương chuyện vãn, kể Lý-cầm-Nhung cũng sao đến, vì từ ngày Lý-mỹ-Nhan tách mình ở xóm Vlob-Hạ, thì chị em chẳng dịp mà gặp nhau. Nay như ngày đoan ngô dạo chơi thắng hước đến chuyện trò giải muộn.

Khi bước vào thấy Khương-bửu-Sanh tại đó, thì uơng ngẩn trong lòng, như say chưa tỉnh tưởng là chiêm bao mà gặp người, như những khi mơ màng nơi trường nội, song còn then mặt, vì xưa mới hứa tình chưa từng chuyện vãn.

Bửu-Sanh thấy Lý-cầm-Nhung thì nửa giận nửa mừng, tình nhân bạc bẽo, bội lời thề vợi và lấy chồng. Bấy lâu trông một dịp đối diện mà phân giải cũng nằng, nay lại gặp nhau cũng là may hết sức.

Lý-mỹ-Nhan thấy hai đảng uơng ngẩn đây lâu thì định chắc cũng có duyên cố chi đó, nên mừng rỡ vội chào chuyện trò giã lặt. Rồi đã dạo ra sau lùm Cầm-Nhung dựng rình coi cho rõ sự tình Khương-bửu-Sanh thấy chị đi rồi, trong

lòng rất đẹp diệp tốt cho mình trách người phụ nhla một hai đều cho đã gian, bèn lựa lời mất mớ mà rằng: «Tôi hân trọng cho rập mặt, vì miễn người có nhla như nàng. Ngân vàng thiệt dễ mua, chứ người nhla đường ấy là khó kiếm. Một lời hứa ruộc trăm năm, ba ngựa theo đã chẳng kiệp».

(Sau sẽ tiếp theo)

Huỳnh-bá-Tứng.

Minh-Lương. — Rạch-giã.

Truyện này in rồi và có bán tại nhà in An-Hà, (Cantho) giá 1 cuồn là 0\$ 35, mua nhiều về bán tính giá nhẹ

Việc nên làm!!

Rượu Rhum Stella làm tại Cantho, đặt rỗng bằng nước mía, uống đã ngon mà giá lại rẻ.

Vậy Bốn hiệu kính cũng chư quý vị rõ: Như vị nào muốn lãnh về bán dặng kiếm tiền bù hổng, xin viết thư cho Bốn hiệu mà thương nghị.

Lãnh về bán khỏi trả tiền trước, bán được bao nhiêu thì trả tiền bấy nhiêu.

Còn như vị nào lãnh rượu về mà bán chẳng dặng, thì gởi trả lại cho Bốn hiệu cũng dặng vậy, miễn là về còn tốt thì thôi.

Société des Sucres et Rhums de Cantho
Kính Gáo

Võ văn học hiệu

Trường học của Ông Võ-văn-Thơm lập, gọi là "Võ-Văn, học Hiệu" đã khai từ hôm 4 Novembre 1918. Nay được 50 trò nam và nữ vào trường

Thấy giáo cần mẫn con nít học mau tàn phát vô cùng.

Tiền học và ăn, ngủ phải đóng trước tin giá như vậy.

Học ngoài (không ăn ngủ) ... 4\$

Học và ăn buổi trưa, 7

Học và ăn ba buổi, ngủ

tại trường 12

Như ai dùng giấy Quốc-trái mà đóng tiền trường cho con cháu học, thì Ông Đốc học trường Võ-văn cũng thâu, cứ mỗi phiếu 100 francs thì kể là: 16\$

Bữa 3 Juillet bài trường tới 15 Aout thi tự, còn kỳ bài trường Tết thì cứ rằm tháng chạp bài. qua rằm tháng giêng thi tự. bà con có bác ai có dịp đi Cantho ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ ăn, chỗ ngủ.

Ài có cần hỏi thăm đều gì, xin gởi thư cho Ông Võ-văn-Thơm, thì lập tức có thư trả lời

MỸ KỸ

TIỆM HỌA CHƠN DUNG VÀ KHẮC CON DẤU

ở đường Turc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách dặng hay, tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá âm thạch, đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mỏ thun bằng cây, chạm bán đồng cùng hoa điều nào một theo là nhân hiệu, vân vân.

Mộ bia chạm bán đá cẩm thạch.

Có thợ họa chơn dung nhảm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bở, nước thuốc mực Tàu, viết chi than, họa biểu liêu và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

Tượng-ngọc-Giư cầu khải

記善曾

TẶNG THIÊN KỶ

DIT

TẶNG-NHAI

Entrepreneur des travaux de construction
(Cantho-Ville)

Lãnh soát các công việc

— HỒ VÀ MỘC —

CẮT NHỰA—LÀM HÀNG RÀO—ĐÚC CỐNG BẰNG
ĐÁ TRƯNG— CIMENT— ĐÓNG CỬA LÁ SÁCH— CỬA
LÔNG HỔ— VẪN HOA TÂY.

Quyết làm ăn bền vững, tôi cứ lấy mực thành tính làm đầu.

Các việc tôi lãnh, thì tôi hết lòng lo lắng cho toàn vẹn, cho mau mắng, những thợ của tôi đều là thợ lựa, rút tay giỏi khéo không mà thôi. Xin trong chư quân tử, ai muốn mượn tôi làm việc chi thì khá viết thư cho tôi, hay là dời gót đến nhà tôi CHÂU-THÀNH CÁNTHO ĐƯỜNG SAINTENOY (CÁU TÀU LỚN) NGANG CỬA QUAN TRẠNG-SUR GALLOIS MONTBRUN. MÀ THƯƠNG NGHỊ— Còn về việc tờ giấy chi chẳng hạn, nếu có dấu hiệu tôi mà không có chữ tôi ký vào, xin chư ông khá lưu ý rằng đó là không phải của tôi thật, vậy nên tôi chẳng hề hình biết tới tờ giấy ấy bao giờ

TẶNG-NHAI

Cẩn-khải

Hậu thanh

Giao tiếp thương mãi hội

CU LAO MÂY—CANTHO

Hội mua và bán lúa.

Định số vốn là mười ngàn tạ lúa (10000^{plus})

Hùn mỗi phần là 50 tạ, hoặc muốn

hùn học tính theo số lúa trên đây, vị nào muốn hùn mấy phần tùy ý.

Hội này có điều lệ, giấy tờ chắc chắn tính mắng mùa lúa chia lợi.

Cúi xin quý vị sáng lòng hiệp vốn mà lo đều ích lợi chung và mở đường thương cho bọn mình mau nhẹ bước.

Như, muốn hỏi đến chi trong việc hội xin viết thư cho M. Nguyễn-văn-Tứ chủ hội Thương-mãi sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã hội cần khải.

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng muốn bán hai sở ruộng của ngài, ở tại Tháp mười (Mỹtho) sở thứ nhứt được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sở thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tông-dốc Lộc, kinh này xáng mới vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước đều tiện bề bờ lúa ruộng lắm, và như muốn chờ lúa thặng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vựco cũng dễ lắm.

Hai sở ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá hi nữa hết; lại sáng trong đất có mười ba cái dia, cá rất đại lợi. Có một sở đất khác kề cận với hai sở ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Speidel đã bị nhà nước tịch thu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giao gia bán

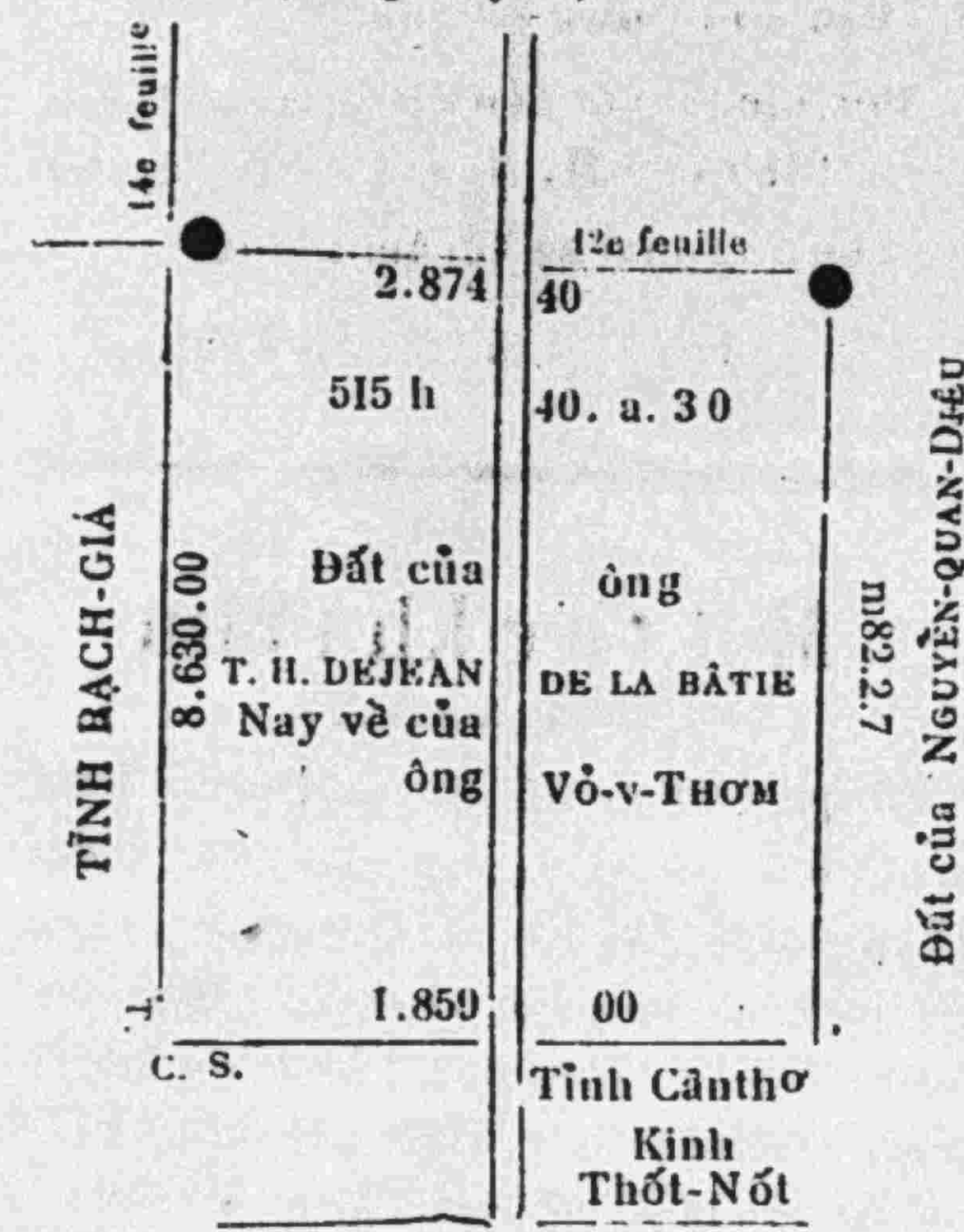
Hai sở ruộng của quan giám đốc Quesnel, thuê lợi mỗi năm chừng 12 ngàn gia.

Ài muốn mua hai sở đất ấy xin gởi thư cho quan Giám đốc Quesnel tại Saigon, hay là gởi cho sở Nhứt trình An-hà tại Cán-thơ mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rõ.

BÁN THUẬN MÀI

Giá mua trả một phần chịu, một phần mại

1465 mẫu ruộng, tọa lạc tại làng
Thanh-Phú, nguyên là làng Thanh-hòa
trung-nhi (Long-xuyên)

Có cần hỏi thăm đều chi thì gởi
thư cho ông Võ-vân-Thơ, Colon à
Cánthor mà thương nghị.

Xin ghé mắt

Truyện Ngủ-phụng-Lầu của Trần-văn-
Hương có để bán tại nhà in Hậu-giang
Cánthor. Vạy xin đồng bang liêu vài cái
tiếp lạng phí mua, đợc giúp vui giây lác,
giải muộn thoả cũng đợc vài canh.
Trước là coi cho tiền khiến ngày giờ san
thấy đều tẻ mà chưa!

Hãy mua coi sẽ biết. Ngộ lắm!!
Giá mỗi cuốn là..... 0\$20
Ai mua nhiều tính giá rẻ hơn
1 cuốn giá..... 0\$20
50 cuốn giá..... 6\$50
100 cuốn giá..... 12 00

LÊ-KHANH-TRINH

Géomètre civil
CANTHO-CHAUDOC

LEVÉ DE PLANS
Délimitation et Bornage
EXPERTISES

Ông Lê-khánh-Trinh

KINH-LÝ

Cantho - Chaudoc

Lãnh đạo điền thổ

Phân ranh hạng

Tương phân thổ sản

Công chuyên làm kỹ và mau lại giá nhẹ
Xin viết thư nơi lời mà thương nghị.

Phổ cáo Đồng bang

Kể từ buổi An-Hà Ấn-quân,
Tại Cánthor, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-tử, ơn dày
Mãn-cần mua giúp, ngày nay thanh-hành,
Thanh-ohân dâng cửa hàng rộng mở
Máy sấm thêm, thấy thơ tin rỗng,
Linh in chi thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
[thiệp-lan.

Toa, số, bộ, làm càng kỹ lưỡng,
Chắc lại bền chấu nhương của người
Nói chi sách đóng thì thôi!
Lưng da, lưng bố, dễ dãi ít hư.
Sách in sáng, tinh từ, Kim Túy,
Tự điển cùng Sơ ký Đại nam.
Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi hành án, thiết làm rất hay.
Thước, viết nghiên sáng đây đủ hạng
Thiếu chi dậu giấy lạng, mực ngời;
Chức trao, náo Phải nhữg lời.
Sang chơi 1 chuyên xin mời các ông
Tuy vật liệu, nay không dễ đủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,
Khó nhọc thử mấy chấu này,
Miếng cho đẹp dạ Qui-ngài là hơn.
An-Hà An Quân Bđ Saintenoy Cán-thor.
Đến kinh.

PIERRE PHAN-VAN-VAN

DIT VANG

Géomètre civil

Longxuyen - Chaudoc - Sadec

ARPENTAGE

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ông Phan-van Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGẠCH

LONGXUYEN-CHAUDOC-SADec

Lãnh đạo điền thổ,

Phân giải hạng,

Tương phân thổ sản,

Công chuyên làm kỹ

cang và tin giá nhẹ

Điền chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị

Thuốc diên hiên Globe

(TRÁI BÁT)

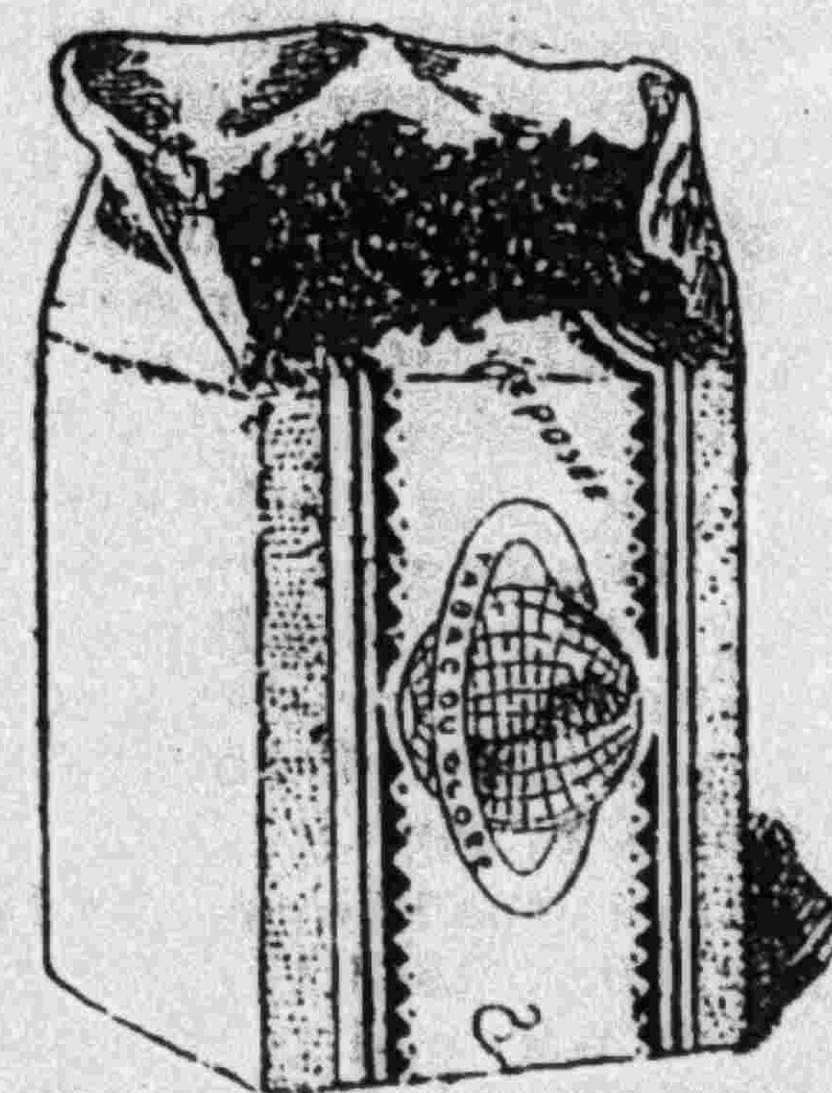
Có gói 10 diên

Có gói 20 diên

Hủi đã ngon, để dành lâu đợc
không mốc, không mục.
Tại Hãng DENIS FRERES có trữ bán

Thuốc gói hiệu Globe

(TRAI ĐẤT)

Mấy tay thường dùng thuốc đến cho
thuốc Gà-lốp là đợc, khỏi thơm, hủt
không khô cổ.

Một mình hãng DENIS-FRERES có trữ
bạn sẽ mà thôi.

LOI RAO

Kính cùng lục-châu đăng rỏ, tại nhà
in Hậu-Giang Cán-thor, có bán sách chữ
quốc-âm để giúp cho Hương-chức có
quyển thi hành như trường-tòa.

Sách này có 156 trường và có đồ kiến
vết thi, lời truyền rao, của ông DƯNG
VĂN-MÊN mới dọn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$ 00

Tiền gởi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà in Hậu-Giang-
thor, mà mua.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHÂU THÀNH CÁNTHOR

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo
trắng, bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có
nhiều hạng, tùy theo giá.

Trong lục-châu, chư vị nào muốn mua
hoặc nhiên hoặc ít, xin viết thư mà
thương nghị.

Décortiquerie de Cantho.

PHARMACIE SHANGHAI

TRÔNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

Chủ nhân **TRIỀU-CUONG**

Một tiệm lớn ở tại đường Marins, số 188—Cholon

Một tiệm mới ở tại đường Gallieni, số 3—Saigon

(Ngang nhà giày xe lửa Saigon-Cholon gần chợ Mới)

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhãn «Con Bướm Bướm» làm tín, chứ quý vị có mua thuốc của tiệm tôi, hãy nài cho được cái nhãn «Con Bướm Bướm» mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻo làm thứ giả nũng vào thêm hại

Bổn Dược Phòng có gửi thuốc tại nhà M. THÁI-KY-SON, ở đường Pellerin số 23-Saigon bán giùm giá của tiệm tôi, chứ quý vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thư cho, hay sáng lòng gửi cách Contre remboursement. Còn tiền gửi về thần chủ phải chịu

SHANGHAI BỔ HUYẾT YẾN SƠ VÊ

(20) Thuốc bổ thận tinh thần hiệu

THẬN HOÀN

Theo đời Văn-minh này trong xã hội của Đông-bào ta từng có tiếng khen cho thuốc trị bệnh nhiều món đã hay, lại lịch trị vô cùng, và các Lương-y trong các nước cũng làm chứng chắc cho ta phương thuốc Tự Thận này là một phương quý lạ trong việc tráng dương nếu bệnh các chứng thuốc Thận rất nên đề đặt, theo thuốc này mà trị những là: Tâm, Thận bất giao sinh chứng chiêm bao di-tì-h, nếu dễ lâu ngày dương Ngạc quao hư xương móng hoá biến ra chứng Trệ-khi (đau gối) dùng thường thuốc này thì tráng hóa cho mạnh môn âm nơi thận thì tức thì mạnh giỏi:

1.—Huyết khí suy nhược, tinh thần hao kém, ăn uống không dặng, giao cấu không nổi, môn-mị di-tì-h cùng là đờn bà lạnh nơi tử cung, đờn ông tinh huyết hư nhược nên mới chậm có con, dùng thuốc này công hiệu hơn hết, sức mới mạnh hơn tinh chất của các loài cá, và âm thận thì hơn sức Lộc-nhung, thiệt là bổ thận hàng nhất trong hoàn cầu;

2.—Bàn hoàng thọ thấp, nhiệt sinh chứng lặn trệ, ngủ lằm, mới thì dài gât, lâu thì bất hoàn đờn điều, hay là bởi đau sang độc mà uống nhiều thứ thuốc hại độc làm cho phát ti-vị hao thận phủ; dùng đến thuốc này cũng uống bởi bổ chơn nguyên tiêu trừ các chứng bệnh;

3.—Mỗi lưng mỗi gối, nhứt tề xương cốt, đi đứng có đau không vững vàng, các chứng thuốc về cuộc chơi bởi quá độ khiến tinh thần búng rúng, dùng thuốc này trở nên mạnh mẽ;

4.—Ti-vị hư, khí huyết hao, kém, hay

mệt hay mỗi đêm khuya, thường hay sảng bồn bởi tích trệ nhiều, ăn uống không tiêu, dùng đến thuốc này khai vị kiện ti châu thân an ổn;

5.—Đờn bà con gái đường kinh huyết hư huyết kinh vàng dợt ngưng trệ đông khởi huyết sắc bầm, sanh chứng xích đới hạ, bạch đới hạ, đường kinh trở sục không chừng, khi ít khi nhiều nơi âm môn hư lạnh, dùng đến thuốc này rất hay vô cùng;

6.—Những người già cả, thận hư mang môn hỏa kém, hay dài đêm, xương cốt mỏi mả, dùng đến thuốc này rất có tinh hoi thận, dần già tuổi cao cũng mau có con thiệt là thuốc bổ thận rất nên công hiệu.

Như vị nào có mấy chứng đã kể như trên đây, thì mau dùng thuốc hoàn này trong một ngày sẽ thấy hiệu nghiệm chẳng sai, uống luôn cho đến 3, 4 ngày các bệnh đến hết, mà lại mạnh mẽ hơn xưa thân thể tráng kiện, như mấy ông già, bà cả khí huyết dầm suy, tinh thần hao kém ăn uống chẳng dặng, bình hoạn liên niên, như uống thuốc này cho thường, thì ăn uống mau tiêu, da thịt mịn màng, thêm sức sống lâu, già trở nên trẻ, còn trẻ thêm sức mạnh, có con thiệt là một phương thuốc bổ huyết rất hay quý trong hoàn cầu.

Chư quý vị có mua hãy nài cho dặng hiệu PHARMACIE SHANGHAI và coi nhãn «Con Bướm-Bướm» mới là thiệt thuốc của Bổn-Dược-Pông kẻo làm thứ giả mạo

Cách dùng: Tối trước khi đi ngủ uống một hoàn, uống với nước muối hay là nước trà, dùng luôn luôn đến khi trong mình cho thiệt mạnh.

THIỆT GIÁ:

Mỗi hộp hai hoàn 1\$00

HIỆU MỐT

Trần-Manh

Ở đường mé-sông, gần cầu tàu Khách-Trú—Cantho

Có bán đủ thứ: Rượu-tay, đồ-hộp, thuốc hút (TABACS ET CIGARETTES) thuốc-lây (PRODUITS PHARMACEUTIQUES) dù, nón, khăn sách, truyện, thơ, tuồng, giầy, mực, và các thứ vật dụng theo thuê-rach kim-thời, vau vau.....

Kính cần, Lục-châu Quân-tử

Tiệm tôi mới lập, bán đủ các tư hàng hóa đã kể trên đây; chẳng những là ngon và tốt, lại còn giá rẻ hơn các nơi

Tôi có loan bán CONTRE REMBOURSEMENT cho những người ở xa ngoài đờn, hay là xa cách cầu thanh) có cần dùng món chi, chẳng hạn, cứ việc viết thư cho tôi thì tôi liền gửi món ấy đến cho chu-tôn lập tức. Nói tóm lại đều là: chu-tôn có cần dùng vật chi, ở tại Cantho có bán, thì tôi cũng có thể mua gửi ngay cho chu-tôn dặng vậy.

Xin chu-tôn Quý-khách, tương tình đồng-ban, ra ơn chiếu-có, giúp nhau, dặng mau lần-bộ trong nẻo thương-trương, thì ơn ấy rất nên thâm cảm.

TRẦN-MANH kính cáo.

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU TÂN-PHUỐC

Đường kinh lập—Cantho

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

LÀ CHỦ TIỆM

Kính lời cho quý ông, quý thấy rõ, tiệm tôi làm bánh mì ròn bết mì tây, mua tại hàng bán bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì dẽ trong tủ kiếng có rộng nước kiếng lên

không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai sờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu cố giúp bằng đồng-ban trong cuộc thương-mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

Cáo bạch

Có bán cũng viết "PORTE-PLUMES À RÉSERVOIR" ngòi viết bằng vàng thiết cao "PLUMES EN OR CONTRÔLÉ"

không sét, không mòn. Có khẩu (AGRAF) mọi đầu thì bút viết, đầu dấu kia thì viết chi (PORTEMINE); eo phụ thêm 1 lớp nước

dùng năm cộng chỉ để thay. Cây viết này nếu giữ giữ xài mười năm không hư.

Xin đừng tưởng rằng cây viết này giống theo các viết năm cũ, một đồng của khách-trú bán đó.

Mua vé, nếu

xài không! dặng không xứng đáng với đồng tiền thì trả lại. Bổn hiệu sẽ trả tiền lại đủ.

Giá một cây là (có hộp, có compte-goutte) 1\$50. Mua nguyên lỗ về bán lại càng tính giá nhẹ hơn nhiều.

Trữ bán tại nhà iu An-Hà CANTHO

HỒI DÔNG BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon lắm
kêu là **Rhum Stella**
lắm rông bằng nước mía.

Ta nên mua rượu ấy
mà uống, vậy mới là tộ
ý binh vực cái mồi lợi
trong xứ ta đó.

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuộc nữa.

Mua uống rồi mới biết.
SOCIÉTÉ
des
SUCRES ET RHUMS
Cantho (Cochinchine)

Muôn mua xin do nơi

HÃNG HẬU GIANG
DƯƠNG HÀNG

Cantho, Saigon
Bac Lieu, Soctrang
Vinhlong

Vậy mồi lợi càng ngày về tay đồng-chường

Lu et approuvé avant publication
Cantho, le 14 Août 1919
L'Administrateur